

پوهنتون سلام
پوهنځی شرعیات و قانون
پروگرام ماستری فقه و قانون

امارت اسلامی افغانستان
وزارت تحصیلات عالی
معینیت امور علمی

حقیقت جرم و علل وقوع آن در جامعه

(پایان نامه ماستری)

محصله: نورجهان " عارفی "

استاد راهنما: دکتور محمد یونس " ابراهیمی "

سال: ۱۳۹۹ هجری شمسی

پوهنتون سلام
پوهنځی شرعيات و قانون
پروگرام ماستري فقه و قانون

امارت اسلامی افغانستان
وزارت تحصیلات عالی
معینیت امور علمی

حقیقت جرم و علل وقوع آن در جامعه

(پایان نامه ماستري)

محصله: نورجهان " عارفی "

استاد رهنما: دکتور محمد یونس " ابراهیمی "

سال: 1399 هجری شمسی

بسم الله الرحمن الرحيم

پوهنتون سلام

پوهنځی شرعيات و قانون

د پیاوړتیا فقه و قانون

بورده ماستري

تصديق نامه

محترمه نورجهان بنت نصير احمد ID: 98-548-SH-MSF محصله دور هفتم فقه و قانون که

رساله ماستري خویش را زیر عنوان: حقیقت جرم و علل وقوع آن در جامعه

په روز شنبه تاریخ ۱۴۰۱/۹/۱۳ هـ ش موفقانه دفاع نمود، و به

اساس بررسی هیات تحکیم مستحق ۸۵ (نمره به عدد) حسن دوین (نمره به حروف) گردید،
موفقیت شان را از الله متعال خواهیم.

اعضای هیات تحکیم:

ردیف	نام استاد	عضویت	امضاء
۱	دکتور اصحاب الله او اب	عضو هیات	
۲	مرحلق سید حبیب شاکر	عضو هیات	
۳	دکتور محمد یونس ابراهیمی	استاد رهنما ورلیس جمله	

معاون علمی

امر بورده ماستري

خلاصه بحث

تردیدی نیست که جرم یک پدیده اجتماعی، غیر قابل انکار و در عین حال دارای سابقه بسا طولانی است؛ که بنابر تغییرات و تحولات متعدد در جوامع به اشکال گوناگون رونما گردیده است. طبیعتاً یک سلسله عوامل و علل هایی در بوجود آمدن آن نقش بسزایی داشته است و این عوامل میتوانند عوامل فردی، عوامل فردی روانی، عوامل فردی اکتسابی، عوامل محیطی و اجتماعی، عوامل سیاسی، عوامل فرهنگی، و عوامل اقتصادی باشد؛ که شخص مجرم را در شرایط خاص تحت تأثیر در آورده، و وادار به انجام یک عمل جرمی میسازد.

لیکن در جوامع مختلف بنابر رشد و انکشاف روز افزون علم و پیشرفت چشمگیر تکنالوژی و علوم معاصر، مردم توانسته اند تا ارتباط جرم را با سایر علوم مانند علوم جنایی، حقوق جزا، جزا شناسی، سیاست های جنایی، جرم یابی و غیره در یابند، و از این طریق تا حد امکان به ریشه کن ساختن یا حد اقل محدود نمودن واقعات جرمی در جامعه گامی بردارند؛ و این خود یک عمل ستودنی و شایسته در خصوص مبارزه با جرایم، و وقایه از وقوع بیش از حد این جرایم در جامعه میباشد.

آنچه که قابل یاد آوریست اینست که جرم یک پدیده اجتماعی و دارای ابعاد مختلف میباشد که همواره دستخوش تغییرات و تحولات بوده است. به همین دلیل است که فقهای شریعت اسلامی و قانونگذاران قوانین وضعی آنرا به ملحوظات مختلف تقسیم بندی کرده و برای دفع هر کدام از آن راهکار هایی را پیشکش نموده است.

این راهکار ها به هدف انتظام جوامع ایجاد و دریافت و تشخیص علل و عوامل مختلف وقوع جرایم را در پی دارد، که به این اساس میتوانند مجرم را به شدید تریم مجازات از جنس حدود و تعزیرات مطابق حال و احوال و شرایط شخصی مجرم و چگونگی عمل جرمی محکوم بدارند.

فهرست عناوین

عناوین.....	صفحه
اهداء.....	Error! Bookmark not defined.
سیاسگذاری.....	Error! Bookmark not defined.
خلاصه بحث.....	۵
مقدمه.....	Error! Bookmark not defined.
بیان مسئله :.....	Error! Bookmark not defined.
ضرورت و اهمیت انجام تحقیق :.....	Error! Bookmark not defined.
سوالات تحقیق :.....	Error! Bookmark not defined.
اسباب اختیار موضوع :.....	Error! Bookmark not defined.
اهداف تحقیق :.....	Error! Bookmark not defined.
پیشینه تحقیق :.....	Error! Bookmark not defined.
شیوه تحقیق :.....	Error! Bookmark not defined.
مشکلات بحث :.....	Error! Bookmark not defined.
پلان کاری تحقیق :.....	Error! Bookmark not defined.

فصل اول – مفاهیم مقدماتی جرم

مبحث اول : تعریف جرم.....	Error! Bookmark not defined.
مطلب دوم – مفهوم اصطلاحی جرم :.....	Error! Bookmark not defined.
الف - مفهوم فقهی جرم :.....	Error! Bookmark not defined.
ب - مفهوم اخلاقی جرم :.....	Error! Bookmark not defined.
ج - مفهوم جرم شناسی :.....	Error! Bookmark not defined.
د - مفهوم حقوقی جرم :.....	Error! Bookmark not defined.
مبحث دوم : رابطه جرم با سایر علوم جنایی.....	Error! Bookmark not defined.
مطلب اول - رابطه جرم با حقوق جزا :.....	Error! Bookmark not defined.
تفاوت ها بین جرم شناسی و حقوق جزا :.....	Error! Bookmark not defined.
مطلب دوم - رابطه جرم با جزا شناسی :.....	Error! Bookmark not defined.
مطلب سوم - رابطه جرم با سیاست جنایی :.....	Error! Bookmark not defined.
مطلب چهارم - رابطه جرم با جرم یابی :.....	Error! Bookmark not defined.
مبحث سوم – تاریخچه و عناصر جرم.....	Error! Bookmark not defined.

مطلب اول - تاریخچه جرم : Error! Bookmark not defined.

الف - جرم قبل از اسلام : Error! Bookmark not defined.

ب - جرم در اسلام : Error! Bookmark not defined.

ج - جرم در قرون وسطی : Error! Bookmark not defined.

د - جرم در زمان حال : Error! Bookmark not defined.

مطلب دوم - جرم و جزا در قرآن کریم : Error! Bookmark not defined.

مطلب سوم - عناصر تشکیل دهنده جرم : Error! Bookmark not defined.

فصل دوم - تصنیف جرایم

تصنیف جرایم. Error! Bookmark not defined.

مبحث اول : جرایم از لحاظ سنگین بودن جزای آن : Error! Bookmark not defined.

مطلب اول - جرایم حدود : Error! Bookmark not defined.

مطلب دوم : جرایم قصاص و دیت : Error! Bookmark not defined.

مطلب سوم جرایم تعزیری : Error! Bookmark not defined.

مطلب چهارم - اهمیت این تقسیم بندی : Error! Bookmark not defined.

مبحث دوم - جرایم به اعتبار قصد مجرم : Error! Bookmark not defined.

مطلب اول - جرایم عمدی : Error! Bookmark not defined.

مطلب دوم - جرایم غیر عمدی : Error! Bookmark not defined.

مطلب سوم - اهمیت این تقسیم بندی : Error! Bookmark not defined.

مبحث سوم - جرایم به اعتبار کشف زمان آن : Error! Bookmark not defined.

مطلب اول - جرایم مشهود : Error! Bookmark not defined.

مطلب دوم - جرایم غیر مشهود : Error! Bookmark not defined.

مطلب سوم - اهمیت این تقسیم بندی : Error! Bookmark not defined.

مبحث چهارم : جرایم به اعتبار طریقه ارتکاب آن : Error! Bookmark not defined.

مطلب اول - جرایم ایجابی و جرایم سلبی : Error! Bookmark not defined.

مطلب دوم - جرایم موقت و جرایم غیر موقت : Error! Bookmark not defined.

مطلب سوم : اهمیت این تقسیم بندی : Error! Bookmark not defined.

مطلب چهارم - جرایم بسیط : Error! Bookmark not defined.

مبحث پنجم - جرایم به اعتبار طبیعت جرم : Error! Bookmark not defined.

مطلب اول - جرایم ضد اجتماع و جرایم ضد افراد : Error! Bookmark not defined.

مطلب دوم - جرایم عادی و سیاسی : Error! Bookmark not defined.

فصل سوم - علل وقوع جرم

- مبحث اول - عوامل فردی درونی : Error! Bookmark not defined.
- مطلب اول : عوامل فردی جسمی : Error! Bookmark not defined.
- جزء الف : رابطه ارث و مجرمیت : Error! Bookmark not defined.
- جزء ب - عوامل مادر زادی : Error! Bookmark not defined.
- گفتار اول - عوامل در وقت حمل : Error! Bookmark not defined.
- گفتار دوم - عوامل در معیاد حاملگی : Error! Bookmark not defined.
- گفتار سوم - عوامل در وقت تولد : Error! Bookmark not defined.
- گفتار چهارم - رابطه جنس با مجرمیت : Error! Bookmark not defined.
- مطلب دوم - عوامل فردی روانی : Error! Bookmark not defined.
- گفتار اول - عقب مانده گی ذهنی : Error! Bookmark not defined.
- گفتار دوم - جنون : Error! Bookmark not defined.
- مطلب سوم - عوامل فردی اکتسابی : Error! Bookmark not defined.
- مبحث دوم - عوامل محیطی ، اجتماع : Error! Bookmark not defined.
- مطلب اول - محیط خانواده گی و مسکن : Error! Bookmark not defined.
- مطلب دوم - نهاد آموزش و پرورش : Error! Bookmark not defined.
- مطلب سوم - رسانه ها : Error! Bookmark not defined.
- مبحث سوم : عوامل سیاسی : Error! Bookmark not defined.
- مطلب اول : جایگاه حکومت : Error! Bookmark not defined.
- مطلب دوم - نظارت نهاد های حکومتی : Error! Bookmark not defined.
- مطلب سوم - مهاجرت ها : Error! Bookmark not defined.
- مطلب اول - فقر : Error! Bookmark not defined.
- مطلب دوم - بیکاری و عدم شغل ثابت : Error! Bookmark not defined.
- الف - نتیجه گیری ۹
- ب - پیشنهادات 81
- ج - فهارس Error! Bookmark not defined.
- ۱ - فهرست آیات قرآن کریم Error! Bookmark not defined.
- ۲ - فهرست احادیث Error! Bookmark not defined.
- ۳ - فهرست اعلام Error! Bookmark not defined.
- ۴ - فهرست منابع و مآخذ ۱۰

الف - نتیجه گیری

پس از تحقیقات و بررسی های انجام شده پیرامون حقیقت جرم و علل وقوع آن در جامعه آنچه در فصول و مباحث گذشته بحث صورت گرفت به گونه خلاصه نتایج ذیل بدست آمده میتواند :

۱ - جرم در لغت از کلمه جَرَم گرفته شده به معنای گناه ، تعدی ، خطاء و عصیان آمده است . و در اصطلاح جرم انجام حرام یا ترک واجبی است که انجام یا ترک آن دارای مجازات است ، به عبارۀ دیگر ، جرم فعل یا ترک فعلی است که شریعت آن را تحریم و برای آن مجازات تعیین کرده است

۲ - طی مطالب ارایه شده یافتیم که جرم یک پدیده اجتماعی است ، نباید پدیده غیر عادی اجتماعی تلقی گردد . جرایم در اکثر جوامع و یا تقریباً در کلیه جوامع دیده می شود ، جرم در گذشته های دور نیز وجود داشته و به اشکال مختلف انجام ، لیکن از آنجایی که تحولات و تغییرات زیادی در اجتماع بشری بوجود آمد ؛ اشکال ارتکاب جرایم در زمانهای متفاوت و در جوامع مختلف تغییر نموده است .

۳ - جرم دارای ابعاد متفاوتی است . و عوامل متعددی میتواند در پیدایش آن نقش داشته باشد . نباید علل آن را در امر استثنایی جستجو کرد بلکه برعکس این علت درجریانات کلی فرهنگ های هر جامعه وجود دارد .

۴ - جرم دارای انواع مختلف بوده از لحاظ سنگین بودن جزا ها: این بخش جرایم به سه بخش تقسیم گردیده مانند: الف: جرایم حدود ، ب : جرایم قصاص ج: جرایم تعزیری میباشد . جرایم به اعتبار قصد مجرم در این بخش جرایم به دو دسته تقسیم میشود که عبارتند از : جرایم عمدی ، جرایم غیر عمدی . جرایم اعتبار کشف زمان آن: در این بخش به دو بخش تقسیم میشود عبارتند از : الف : جرایم مشهود ، ب : جرایم غیر مشهود . جرایم به اعتبار طریقه ارتکاب آن : در این بخش جرایم به سه بخش تقسیم میشود که عبارتند از : الف : جرایم ایجابی ، ب : جرایم موقت و جرایم غیر موقت ، ج : جرایم بسیط و جرایم اعتیادی جرایم به اعتبار طبیعت جرم ، در این بخش جرایم به دو دسته تقسیم میشود که عبارتند از : الف : جرایم به ضد اجتماع و جرایم ضد افراد ، ب : جرایم عادی و جرایم سیاسی و اهمیت تقسیم بندی هریک میباشد .

۵ - جرایم دارای عوامل متفاوتی میباشد از جمله : عوامل فردی : عواملی اند که در جسم و وجود شخص قرار دارند . این عوامل می توانند جسمی یا روانی باشند و هم می توانند ذاتی و غیر ارادی یا اکتسابی از محیط باشند

۶ - عوامل فردی روانی: نیروی روانی هر فرد از دقت، فهم، ادراک، اراده، هوش، عاطفه و حافظه تشکیل شده است. هرگاه به یکی از اجزا لطمه وارد شود، منجر به پریشانی، آشفتگی روانی و دگرگونی در اعمال و رفتار فرد می شود

۷ - عوامل فردی اکتسابی: عوامل درونی اکتسابی نیز عینا مانند عوامل درونی ذاتی عبارت از علل و عوامل مجرمیت است که خارج از جسم و وجود انسان قرار نمی داشته باشد، بلکه مربوط جسم و وجود شخص میباشد اما فرق آن با عوامل درونی ذاتی در این است که معمولا عوامل درونی ذاتی بصورت غیر ارادی و غیر قصدی متعلق به جسم و وجود شخص میباشد درحالیکه عوامل درونی اکتسابی، طوریکه از نام آن دانسته میشود بصورت ارادی و قصدی توسط خود شخص کسب میگردد.

۸ - عوامل محیطی و اجتماعی: در محاوره عمومی محیط به جایی اطلاق می شود که فرد را احاطه و در هر موجود زنده موثر و منشا تحول و تغییر است. انسان، باهوش، ذکاوت و قدرتی که دارد، همواره تابع محیط نیست و تلاش و کوشش اوسبب خواهد شد که اثرات آن خنثا کند و تحولات مورد نظر خویش را در آن به وجود آورد. ازسوی دیگر استعداد و توانایی هر فرد برای تکامل جسمی و روانی پیوسته به وسیله نیروهای موثر محیط شکوفا شده و شکل می یابد. در افرادی که داری مشخصات مشابه ارثی هستند، محیط دارای اثرات و ایجاد خصایص و صفت متفاوت در فرد شده است. مثلا اگرار را تحت تعلیم مجرمیت قرار دهیم، آنان در آینده جانی بار خواهند آمد.

۹ - عوامل سیاسی: محیط سیاسی نیز در بروز جرایم نقش بارزی را ایفا می کند مانند سیاست های داخلی، انقلاب، جنگ، سیاست کیفری ... می باشد.

۱۰ - عوامل اقتصادی: دانشمندان محیط اقتصادی را در ارتکاب بعضی جرایم بسیار مهم دانسته و آنرا از دیگر عوامل موثر تر می دانند؛ قرنهایست که فلاسفه و دانشمندان تاثیر فقر اختلافات طبقاتی را در وقوع جرم مورد بحث قرار داده و برای حفظ و امنیت در اجتماع تعدیل ثروت، بهبود زنده گی طبقاتی زحمت کش و فقیر را تاکید کردند... می باشد.

۴ - فهرست منابع و مآخذ

- ١ - ابن الهمام ، محمد بن عبدالواحد السيواسى السكندرى كمال الدين ، شرح فتح القدير على الهداية شرح بداية ، ناشر دارالكتب العلميه ، سال ١٤٢٤ ق - ٢٠٠٣ م ، طبع اول جلد ٤ .
- ٢ - ابن الهمام ، كمال الدين محمد بن عبدالواحد السيواسى المعروف با بن الهمام ، فتح القدير ، ناشر : دارالفكر ، جلد ٤ .
- ٣ - ابن خلدون ، عبدالرحمن ، مقدمه بن خلدون ، ترجمه محمد پروين گنابادى ، تهران ، علمى و فرهنگى ، سال ١٣٨٨ ، جلد ١ .
- ٤ - ابن عبدالكريم ، زيد ، العفو عن العقوبة فى الفقه الاسلامى ، ناشر : رياض دارالعاصمه ، سال ١٤١٠ ق ، جلد ١ .
- ٥ - ابن فارس ، احمد بن فارس بن زكريا القزوينى الرازى ، معجم مقاييس اللغة ، ناشر : دارالفكر بيروت ، سال ١٣٩٩ ق - ١٩٧٩ ميلادى ، جلد ٥ .
- ٦ - ابن قدامه ، ابو محمد موفق الدين عبدالله بن محمد ، المغنى ، ناشر : دارالعالم الكتب القايره ، سال ١٤١٧ ق ، جلد ٤ ، ٥ ، ٩ و ١٠ .
- ٧ - ابن قدامة المقدسى ، عبدالرحمن بن محمد ، الشرح الكبير ، ناشر : دارالكتاب العربى ، بيروت ، جلد ١٠ .
- ٨ - ابن قطان ، على بن محمد بن عبدالملك الكتامى الحميرى الفارسى ابو الحسن ، الاقناع فى مسائل الاجماع ، ناشر : الفاروق الحديثة للطباعة و النشر ، سال ١٤٢٤ ق - ٢٠٠٤ ميلادى ، طبع اول ، جلد ٤ .
- ٩ - ابن منظور ، محمد بن مكرم ، لسان العرب ، سال ١٤١٤ هجرى قمرى ، بيروت - لبنان .

۱۰ - ابو القاسم گرجی ، گزارش علمی کنفرانس اجرای حقوق کیفر اسلام و اثر آن در مبارزه با جرایم ، نشریه موسسه حقوق تطبیقی ، شماره ۲ ، سال ۱۳۵۵ .

۱۱ - احرار ، محمد احرار ، علت ، انگیزه و سبب جرم ، ناشر : انتشارات مشاور حقوقی H-K-C-
C .

۱۲ - احمد حاج ، سید جوادی و دیگران ، دایرة المعارف ، ناشر : تهران ، سال ۱۳۸۴ ، جلد ۱۱ .

۱۳ - اردبیلی ، سید عبدالکریم موسوی ، فقه الحدود و التعزیرات ، ناشر : مؤسسة النشر لجامع المفید
رحمة الله ، مکان چاپ : قم ، سال چاپ : ۱۴۲۷ قمری ، چاپ دوم ، جلد ۱ .

۱۴ - اردبیلی ، محمد ، حقوق جزای عمومی ، ناشر : انتشارات میزان ، تهران .

۱۵ - استادی ، رضاء ، سی مقاله فقهی ، اجتماعی ، اخلاقی ... چاپ دوم ، نشر : دفتر انتشارات
اسلامی ، قم ، سال ۱۳۸۰ .

۱۶ - استفانی ، گاستون ، حقوق جزای عمومی ، ترجمه : حسن دادبان ، تهران ، ناشر : انتشارات
دانشگاه علامه طباطبائی .

۱۷ - منابع الکترونیکی : <http://www.beytoote.com/psychology/khanevde> -
[m/caused 4-unemployment-men.html](http://m/caused-4-unemployment-men.html) :

۱۸ - اصبحی ، امام مالک ابن انس بن عامر ، المدونة الكبرى ، ناشر : دارالکتب العلمیه ، طبع اول
، سال ۱۴۱۵ هجری قمری - ۱۹۹۴ میلادی ، جلد ۱۶ .

۱۹ - اکبری ، روح الله ، جرم شناسی ، ناشر : انتشارات واژه ، سال ۱۳۹۷ .

۲۰ - الباوردی ، العتیبی ، سعود بن عبدالعالی ، الموسوعة الجنائیه الاسلامیه المقارنه ، طبع سوم ،
ناشر : المكتبة الشاملة الذهبیه .

٢١ - البخارى ، محمد بن اسماعيل ، صحيح البخارى ، سال ١٤٢٢ ق ، ناشر : دارالطريق النجاة ، طبع اول ، جلد ٢ .

٢٢ - الحفيد بن رشد ، محمد بن احمد بن محمد بن احمد ، بداية المجتهد و نهاية المقتصد ، ناشر : دار حزم ، سال ١٤١٦ ق - ١٩٩٥ م ، جلد ٢ و ٤ .

٢٣ - الدردير ، احمد ، التشريح الكبير بحاشية الدسوقي ، مطبعة البابى الحلبي ، بيروت ، جلد ٤ .

٢٤ - الرملى ، ابو العباس ، نهاية المهتاج الى شرح المنهاج ، طبع اول ، مطبعة البابى الحلبي ، مصر ، ج ٧ .

٢٥ - الزحيلي ، دكتور محمد مصطفى وهبة ، وسائل الاثبات فى الشريعة الاسلامية ، ناشر : مكتبة دارالبيان - دمشق - بيروت ، سال ١٤٠٢ ق - ١٩٨٢ م ، طبع اول .

٢٦ - الزحيلي ، دكتور محمد مصطفى وهبة ، الفقه الاسلامي و ادلته ، ناشر : دارالفكر - دمشق - سورية ، سال ١٤٠٩ ق - ١٩٨٩ م ، جلد ٥ و ٧ .

٢٧ - الزيلعى ، عثمان بن على بن محجن البارعى فخرالدين ، تبين الحقايق شرح كنز الدقايق ، ناشر : المطبعة الكبرى الاميرية - القاهرة ، طبع اول ، سال ١٣١٣ ق ، جلد ٩ .

٢٨ - القشيري ، ابوالحسن بن حجاج نيشاپورى ، صحيح مسلم ، ناشر : دارالاحياء التراث العربيه - بيروت ، جلد ٣ .

٢٩ - الكاسانى ، علاوالدين ابو بكر بن مسعود احمد ، بدايع الصنائع فى ترتيب الشرايع ، ناشر : دارالكتب العلميه ، طبع دوم ، سال ١٤٠٦ ق ، جلد ٦ ، ٧ و ٩ .

٣٠ - الماوردى ، ابى الحسن على بن محمد بن حبيب البصرى ، الاحكام السلطانية و الولايات الدينيه ، طبع دوم ، ناشر : شركة مكتبة و مطبعة مصطفى البانى الحلبي ، سال ١٣٨٦ ق - ١٩٦٦ م ، جلد ١ .

- ۳۱ - انصاری ، مسعود ، روان شناسی و انحرافات جنسی ، ناشر ، تهران ، سال ۱۳۵۲ .
- ۳۲ - بیرجندی ، داکتر پروین ، روانشناسی رفتاری غیر عادی ، ناشر : تهران ، سال ۱۳۸۸ .
- ۳۳ - تام بروکس ، مترجم ، محمد علی کاظم نظری ، مجازات ، ناشر : بنیاد حقوقی میران ، سال ۱۳۹۵ .
- ۳۴ - تفتازانی ، مسعود ابن عمر ، شرح التوحيح على التوضيح على المتن المقنع ، ناشر : مصطفى اللبابی الحلبي ، مصر ، سال ۱۳۲۷ ، جلد ۱ .
- ۳۵ - تهانوی ، محمد علی ، کشاف اصطلاحات الفنون ، ناشر : مکتبه لبنان ناشرون بیروت ، جلد ۲ .
- ۳۶ - جعفر ، سلاحی ، اساس و مبانی جرم شناسی ، چاپ دوم ، ناشر : انتشارات جاویدانه جنگل ، سال ۱۳۸۸ .
- ۳۷ - جعفری نژاد ، عفت ، نشریه عصبیت در مقدمه ابن خلدون ، ناشر : کیهان فرهنگی ، سال ۱۳۸۵ هجری شمسی .
- ۳۸ - جوانمرد ، داکتر بهروز ، بهبودی ، مرجان ، نقش تعلیم و تربیت در پیشگیری از وقوع جرم ، فصلنامه مطالعات حقوق ، شماره چهاردهم ، سال ۱۳۹۶ .
- ۳۹ - جزری ، شمس الدین محمد ، أسنى المطالب فی مناقب الامام علی ، ناشر : مکتبه الامام امیر المؤمنین ، جلد ۴ .
- ۴۰ - حرج ولد ، توماس برنارد ، جغری اسنیپس ، ترجمه : علی شجاعی ، جرم شناسی ، ناشر : انتشارات سازمان و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه سمت .
- ۴۱ - حسین ، میر محمد صادقی ، جرايم عليه امنيت ، انتشارات میزان سال ۱۳۸۸ ه خ .

۴۲ - حسینی ، علی اصغر ، جرم شناسی و جرم یابی سرقت ، ناشر : انتشارات جهاد دانشگاهی تهران ، سال ۱۳۷۰ .

۴۳ - حنیف ، محمد ولی ، فقه عقوبات (حقوق جزای عمومی) ، ناشر : انتشارات نویسا ، کابل .

۴۴ - خیری ، علی ، حاجی ده آبادی ، محمد علی ، عوامل موثر در پیدایش کجروی و جرم از دیدگاه ابن خلدون ، ناشر : انتشارات معرفت فرهنگی اجتماعی ، سال ۱۳۹۱ .

۴۵ - دانش ، حفیظ الله ، حقوق جزای عمومی ، چاپ پنجم ، ناشر : انتشارات سیرت ، کابل سال ۱۳۹۶ .

۴۶ - دانش ، داج زمان ، مجرم کیست جرم شناسی چیست ، ناشر : انتشارات کیهان .

۴۷ - دورکیم ، قواعد روش جامعه شناسی ، مترجم : علی محمد ، ناشر : انتشارات مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی ، سال ۱۳۴۳ هجری .

۴۸ - دیموندگس ، ترجمه : داکتر مهدی کی نیا ، جرم شناسی نظری ، ناشر : انتشارات مجمع علمی فرهنگی مجد ، تهران .

۴۹ - راغب ، اصفهانی ، حسین بن احمد ، مفردات الفاظ القرآن ، تحقق : صفوان عدنان داود ، ناشر : دارالقلم بیروت الدرالسلامیه ، سال ۱۴۱۶ ه ق ، دمشق - لبنان .

۵۰ - ربانی ، رسول و فتحیان صفایی ، بررسی تاثیر محیط بر رفتار فردی اجتماعی از دیدگاه ابن خلدون ، ناشر : انتشارات پژوهش نامه انقلاب اسلامی ، سال ۱۳۸۵ .

۵۱ - رضا ، داکتر نوربها ، زمینه جرم شناسی ، ناشر : انتشارات گنج دانش ، سال ۱۳۸۵ ه خ .

۵۲ - روحانی ، رحیم الله ، حقوق جزای اسلام و مقایسه آن با قوانین وضعی ، ناشر : انتشارات تمدن شرق .

- ۵۳ - رهنما ، زين العابدين ، قرآن مجيد ، ترجمه و تفسير رهنما ، ناشر : انتشارات كيهان ، سال ۱۳۵۴ ، جلد ۲ .
- ۵۴ - زرقانی ، محمد بن عبدالباقی بن يوسف الزرقانی المصری الازهری ، شرح الزرقانی علی مختصر خليل ، ناشر : مكتبة الثقافية الدينية - القاهرة ، طبع اول ، سال ۱۴۲۴ هجری - ۲۰۰۳ میلادی ، جلد ۸ .
- ۵۵ - زيدان ، عبدالکريم ، الوجيز فی اصول الفقه ، ناشر : انتشارات احسان - تهران ، سال ۱۳۸۸ ق ، چاپ هشتم ، جلد ۱ .
- ۵۶ - سابق ، سيد ، فقه السنه ، مترجم ، محمود ابراهيم ، ناشر : الفتح الاعلام العربی ، سال ۲۰۱۶ میلادی .
- ۵۷ - ساعد ، محمد جعفر ، پيشگيري از وقوع جرم و کارکرد بسيج در تضمين امنيت اجتماعي ، فصلنامه مطالعات بسيج ، سال ۱۳۸۶ .
- ۵۸ - سليمان آبادی ، زهرا ، تأثير عوامل اقتصادی بر وقوع جرم ، ناشر : فصلنامه قضاوت ، سال ۱۳۹۵ .
- ۵۹ - سليمي ، علی محمد داوری ، جامعه شناسی کجروي ، ناشر : پژوهشگاه حوزه دانشگاه ، قم ، چاپ چهارم ، سال ۱۳۸۷ .
- ۶۰ - شامبيانی ، غزاله عليزاده هوشنگ ، حقوق جزای عمومي ، ناشر : انتشارات مجد ، چاپ ششم ، سال ۱۳۹۷ هجری .
- ۶۱ - عوده ، عبدالقادر ، حقوق جنایی اسلام بر اساس مذاهب پنجگانه (با تعليقات مرحوم سيد اسماعيل صدر) ترجمه : اکبر غفوری ، ناشر : مشهد بنياد پژوهشهای اسلامی ، چاپ دوم ، ۱۳۹۷ ، ج ۱ .
- ۶۲ - موصلي ، عبدالله بن محمود بن مودود ، الاختيار لتعليل المختار ، ناشر : مطبعة الحلبي - القاهرة ، سال ۱۳۵۶ ق - ۱۹۳۷ م ، جلد ۴ .

- ۶۳ - عوده ، عبدالقادر ، التشريح الجنایى الاسلامى مقارناً بالقانون الوضعى ، ناشر : موسسه البعثة ، الدراسات الاسلاميه ، چاپ اول ، سال ۱۳۶۱ ق ، جلد ۲ .
- ۶۴ - عوده ، عبدالقادر ، بررسى تطبيقى حقوق جزای اسلام و قوانين عرفى ، جرم و ارکان آن ، مترجم : حسن فرهودى نيا ، ناشر : انتشارات خيبر .
- ۶۵ - فرنگ اش م لگر ، مترجم ، داکتر على اکبر رحمتیان ، درآمدی کوتاه بر جرم شناسی ، ناشر : مجمع علمى و فرهنگى مجد .
- ۶۶ - فیض ، على رضاء ، مقارنه و تطبيق در حقوق جزای عمومى اسلام ، چاپ ششم ، تهران ، سازمان چاپ و انتشارات سال ۱۳۸۱ هجرى .
- ۶۷ - قریشی ، سيد على اکبر ، قاموس القرآن ، تهران دارالکتب الاسلاميه ، جلد ۱ و ۲ .
- ۶۸ - کوهن (حبيب حرمان) ، حقوق کیفری يهود ، ترجمه : سلیمانی (حسین) ، عدالت کیفری در آیین يهود ، ناشر : مجموعه مقالات مرکز مطالعات و تحقیقات ادیان مذاهب .
- ۶۹ - گرجی ، ابوالقاسم ، حدود و تعزیرات و قصاص ، ناشر : دانشگاه تهران ، سال ۱۳۸۵ ه خ .
- ۷۰ - گریستین ، لازرژ ، درآمدی به سیاست جنایی ، ترجمه : على حسین ، نجفی ، ابرند آبادی ، ناشر : انتشارات میزان .
- ۷۱ - گنجی ، داکتر حمزه ، روانشناسی عمومى ، ناشر : انتشارات میزان ، تهران سال ۱۳۸۴ هجرى .
- ۷۲ - گیدنز ، آنتونى ، میانی جامعه شناسی ، ترجمه منوچهرى صبوری ، چاپ پنجم ، تهران ، نى ، سال ۱۳۷۸ .
- ۷۳ - متین ، بسم الله ، چیتر کریمولوژی ، ناشر : انتشارات البيرونى ، سال ۱۳۸۹ .
- ۷۴ - محسنی ، مرتضى ، حقوق جزای عمومى ، ناشر : انتشارات کتابخانه ملی ایران .
- ۷۵ - محمود عبدالرحمن عبدالمنعم ، معجم الالفاظ و المصطلحات الفقهيہ ، ناشر : دارالفضيلة للنشر و التوزيع و التصدير ، سال : ۱۹۹۹ میلادی ، جلد ۳ .

- ۷۶ - منوچهری ، عباس ، ابن خلدون و جامعه شناسی تاریخ معاصر ، سال ۱۳۷۶ ، نامه پژوهش .
- ۷۷ - موافی ، المنتسار احمد ، ترجمه : صدقی ، عبدالحق ، جرائم و حدود از نظر شریعت اسلام
و قانون ، ناشر : انتشارات قضاء ارگان ستره محکمه ، سال ۱۳۷۰ هـ ش ، جلد ۱ .
- ۷۸ - مومنی ، عابدین ، حقوق جزای اسلام ، ناشر : تهران ، سال ۱۳۸۲ هـ خ .
- ۷۹ - مهدی کنیا ، مبانی جرم شناسی ، تهران دانشگاه تهران موسسه انتشارات ، چاپ هشتم ، جلد ۱ ،
سال ۱۳۸۵ .
- ۸۰ - نذیر ، داد محمد ، حقوق جزای اسلام ، ناشر : انتشارات حامد رسالت ، کابل .
- ۸۱ - نذیر ، داد محمد ، اساسات حقوق اسلام ، ناشر : انتشارات حامد رسالت کابل .
- ۸۲ - وزارت عدلیه ، قانون جزا رسمی جریده ، کابل مطبعه دولتی پرویز شماره ۱۳ ، سال ۱۳۸۱ .
- ۸۳ - هزبر الساداتی ، هانیه ، جرم شناسی محکومان ، ناشر : انتشارات بنیاد حقوقی میزان .

